

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 424 sahifa, 30-iyun, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'ZR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Resp. Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeveva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'ZR Tabiat resurslari vazirligi,
O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli
qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Sanoat korxonalarida energiyadan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari	6
Buzrukxonov Sardorxon Sarvarxon o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Klasterlarni rivojlantirishda fermer xo'jaliklarining strategik boshqaruvi	11
Karimova Nilufar , tayanch doktorant	
Application of Information and Communication Technology to Promote Economic Development of Tourism Services in Uzbekistan	16
Peng Xinge , PhD Researcher	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishning asosiy yo'nalishlari	21
Xotamov Ibodulla Sadullayevich , i.f.n., professor, Najmiddinov Yakhyo Fazliddin o'g'li , kafedra assistenti	
Suv ta'minot korxonalarida biznes jarayonlari bo'yicha boshqaruv hisobi tizimida hisob yuritishning xususiyatlari	28
Saidakbarov Xusniddin Abdusalomovich , PhD, katta o'qituvchi	
O'zbekiston ichki oziq-ovqat tovarlari bozorini to'ldirishning o'ziga xos xususiyatlari	31
Azlarova Munira Muhammad Amin qizi , tadqiqotchi	
Assessing the Implementation of Sustainable Practices in Higher Education Institutions to Drive the Transition towards a Green Economy: A Management Perspective	40
Kuzikulova Dilfuza	
Qualitative functional development in industrial production	49
Ziyayeva Mukhtasar Mansurdjanovna , TSUE, DSc, assistant professor	
Temir yo'l transportini mahalliyashtirishni moliyalashtirish mexanizmning hozirgi holati	54
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchi	
Enhancing Education Management for Green Development in Engineering Programs: Strategies, Challenges, and Outcomes	61
Eshbayev Oybek , Department of English Language	
Exploring the Role of Effective Management Practices in Achieving a Sustainable Green Economy	68
Rozikov Ravshan , Department of English Language	
Enhancing Vocational Competence of Future Economists through English Language Lessons in the Context of the Green Economy	76
Kurbanova Nigina , Department of English Language	
Empirical test of regional economic innovation and development along the Belt and Road	85
Kalonov Mukhiddin Bahritdinovich , professor	
Shao Junling , PhD student, researcher	
Analysis of the Impact of Cross border Investment and International Economic Integration	90
Zhao shenghan	
Yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishda bank moliya texnologiyalarining ahamiyati	96
Abduraximova Dilora Karimovna , PhD	
Rivojlangan mamlakatlarda bilimlar iqtisodiyoti konsepsiyasidan samarali foydalanish yo'nalishlari	101
Xasanxonova Nodira Isametdinovna , PhD	
Biznes inkubator orqali kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini shakllantirishda "yashil logistika" tamoyillaridan foydalanish	107
Narzullayev Shodiyor Eshpulatovich , kafedra assistenti	
Innovatsion faoliyatning asosi – intellektual salohiyat	112
Kaxorova Anora Nusratovna , kafedra assistenti	
Ijro hokimiyati organlari faoliyatini baholash mezonlari tushunchasi va turlari	118
Qahramon Usmanovich Umidullayev , yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Temir yo'l transportida mahalliyashtirishni moliyalashtirishning huquqiy asoslari	124
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchisi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha moliyaviy hisobot: tayyorlash va avtomatlashtirish	129
Tulayev Mirzakul Salamovich , dotsent	
O'zbekistonda kichik tadbirkorlikni rivojlantirishning samarali yo'llari	133
Sh. B. Babayev , dotsent; M. R. Qulmetov , dotsent	
Sug'urta kompaniyalari to'lov qobiliyatini kengaytirish yo'nalishlari	138
G'aniyev Shahriddin Vohidovich , professor, i. f. d. (DsC), Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , i. f. f. d. (PhD)	

Повышении роли цифровой трансформации банков в современном этапе развития экономики	144
Жиянова Наргиза Эсанбоена , к.э.н., проф., Азимжонова Малика Шавкат қизи , специалист первой категории	
To'qimachilik korxonalarida tejamkor ishlab chiqarishni tashkil etishda mehnat resurslari va ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligi	150
Yaxyayeva Inobat Karimovna , dotsent, PhD	
Liquidity and recent changes of government securities market in the United States, the United Kingdom and Japan.....	154
Kholikov Khamidulla Vaydulla ugli	
“История экономических учений” как основная дисциплина в подготовке конкурентоспособных кадров экономистов	160
Хакимов Назар Хакимович , доктор философских наук, профессор	
The importance of strategic management and strategic leadership	166
Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Exploring the Role of Higher Education in Fostering Green Economy Transition: A Systematic Analysis of Curriculum Integration and Skill Development.....	170
Xasanova Zarina , Department of English Language	
Inson kapitalini joriy etish tizimi va xodimlar daromadi o'rtasidagi o'zaro ta'sir tahlili.....	178
M. O. Hamroqulov , katta o'qituvchi	
Yetuk mutaxassis tayyorlash – kelajak uchun sarmoya.....	185
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Analysis of new established and liquidated enterprises as a basis for jobs (On the example of Samarkand region)	188
Saidov Nurali Rakhimovich	
Basing and forecasting the priorities of introducing innovative medical services in Khorezm region.....	193
S. M. Rakhimova	
Оптимизации операционной стратегии и повышение экономического потенциала хлопково-текстильных кластеров	197
Джурабаев Отабек Джурабаевич , доцент	
Soliq to'g'risidagi qonunlarni buzganlik uchun yuridik javobgarlikka tortishning huquqiy asoslari	204
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li , talaba	
Hayot sug'urtasining rivojlanishi va uning ijtimoiy hayotdagi o'rni	207
Baratova Dinora Alisherovna , katta o'qituvchisi	
Edge Computing texnologiyalari	213
Qulmatova S. , PhD, katta o'qituvchi; Karimov Botir , katta o'qituvchi	
Aksiyadorlik kapitalida davlat ulushini qisqartirish va xususiylashtirish holati	218
Mamatov Bahromjon Shavkatovich , PhD, dotsent	
Xususiylashtirishning ijobiy imijini shakllantirishning nazariy jihatlarini.....	223
Odilova Sitora Sayfitdin qizi , katta o'qituvchi	
Tomorqa xo'jaliklarida oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish hajmining prognoz ko'rsatkichlari	228
Saydullayeva Fotima Jozilovna , assistant	
O'zbekiston sug'urta bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyati.....	235
Xasanov Xayrulla Nasrullayevich	
O'zbekiston yoshlarida volontyorlik faoliyatini rivojlantirishning ijtimoiy-siyosiy va huquqiy mexanizmlari: jahon va mahalliy tajriba	241
Qudratov Anvarmirzo Murodillayevich , siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Культурологический аспект преподавания русскоязычной литературы Казахстана в ВУЗе	247
Оспан Айзада Бейсенқызы , докторант 2 курса	
Tijorat banklarida kreditlash riskini boshqarish holati tahlili.....	251
Mirzoyev Feruz Mamurjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Tijorat banklari aktivlarini diversifikatsiyalashning zamonaviy holati va tendensiyalari.....	259
Abdualim Abdujabbor o'g'li Abdurazzoqov , mustaqil tadqiqotchi	
Significance and prospects of using economic-mathematical models in analysis of our country's economic growth	267
Rasulov Jamshid Shokir o'g'li	
Bank daromadlilik ko'rsatkichlariga makroiqtisodiy omillar ta'siri.....	274
Madraimov Xabibulla Madaminovich , assistant o'qituvchi	

Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishning ilmiy konsepsiyalari	282
Mamatov Mamajan Axmadjonovich , i.f.n., dotsent	
Qishloq xo'jalik mahsulotlari ishlab chiqarishni rivojlantirishning makroiqtisodiy barqarorligini ta'minlash	288
Ergashova Nargiza Boboxonovna , talaba	
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishning nazariy yondashuvlari	296
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Innovatsion-brokerlik faoliyatini rivojlantirishda moliyaviy injiniringni ahamiyatini oshirish istiqbollari	301
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , dotsent	
O'zbekistonda inson kapitalini rivojlantirishda ta'lim xizmatlari bozorining ahamiyati	306
Babadjanova Malika Ruzimovna , assistent o'qituvchi	
O'zbekiston sug'urtalovchilarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qayta sug'urtaning roli	312
Kamilov Baxramjon Umardjonovich	
Shaxs ma'naviy-axloqiy tarbiyasi hamisha muhim	317
Bekdavlat Aliyev , professor, falsafa fanlari doktori	
Jismoniy shaxslar daromadini soliqqa tortishning zamonaviy tendensiyalari	321
O. T. Nurmatov , PhD	
Milliy mahsulotning mazmuni, tarkibiy qismlari va harakat shakllarini tadqiq qilishning nazariy-uslubiy asoslari	327
Abdullayev Suyun Artiqovich , O'zbekiston jahon tillari universiteti prorektori	
O'zbekiston Respublikasidagi yirik tijorat banklari kreditlash amaliyotining ekonometrik tahlil va natijalari	335
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich , mustaqil izlanuvchi	
Aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatda ichki nazorat va auditning xususiyatlari	346
Saidaxmedova Aida Mirzayevna , katta o'qituvchi	
Yangi O'zbekistonda yog'-moy korxonalari personalini boshqarishni takomillashtirish	352
D. A. Azlarova , PhD	
The Intersection of Sustainability and Economic Development: Balancing Environment and Business Needs	360
Kholikova Rukhsora Sanjarovna , PhD, Izzatulloev Bakhodir Ubaydullo ugli , student	
Davlat-xususiy sheriklikni tashkil etishning huquqiy-institutsional mexanizmlari	364
Zuhra Abdikarimova , tayanch doktorant	
Zamonaviy portfel nazariyasi asosida samarali portfelni shakllantirish	370
Sindarov Fazliddin Qahramonovich , kafedra assistenti	
Iste'molchilarning qandolat mahsulotlariga bo'lgan talablarini raqamli platformalar orqali tadqiq qilish yo'llari	376
To'ychiyeva Vasila Faxriddin qizi , assistent	
Investitsiya muhiti va faoliyati natijalarini baholash uslublari	381
B. K. Tuxliyev , professor	
Sanoat korxonalarida resurslar salohiyatini tizimli tahlil qilish – korxonalarining iqtisodiy barqarorligini ta'minlash omili sifatida	386
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi , PhD	
Mintaqada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishi tahlili (Xorazm viloyati misolida)	391
Aminboy Sa'dullayev , i.f.n, dotsent, Dilshod Vaisov , magistr, Farhod Egamberganov , magistr	
Xizmatlar ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortish amaliyoti va uni takomillashtirish	397
Pardayev Jamshid Muzaffarovich , tadqiqotchi	
Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar: yutuqlar, kamchiliklar va yechimlari	403
Muxitdinova Kamola Alisherovna , PhD	
Directions of attracting foreign capital and specific characteristics of the eurobond transaction	407
Gafurov Olimjon , teacher, Kholmuminov Humoyun , teacher, Abrueva Sevinch , student,	
Формирование международных систем бухгалтерского учета в условиях глобализации экономики	411
Ф. Т. Абдувахидов , доцент, А. Ю. Нурмухаммедов , доцент	
Qishloqda turizmni tashkil etishning mamlakatimiz taraqqiyotiga ta'siri	417
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , dotsent	
Public debt, poverty and economic growth of Uzbekistan	420
Mirzamakhmudov Marufjan Mahamadsharif ugli	

YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISHDA BANK MOLIYA TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Abduraximova Dilor Karimovna
PhD, TMI

Annotatsiya: maqola zamonaviy moliya tizimining “yashil moliyaviy texnologiyalari” deb nomlangan faol rivojlanayotgan va ayni paytda kam o‘rganilgan hodisasiga bag‘ishlangan. Maqolaning maqsadi yashil moliya ekotizimining tarkibiy qismi sifatida yashil moliyaviy texnologiyalar imkoniyatlarini muhokama qilish va asoslash, shu jumladan, barqaror rivojlanishga qaratilgan loyihalarni moliyalashtirish sohasidagi investitsiya xususiyatlarini ko‘rib chiqishdan iborat.

Kalit so‘zlar: raqamli bank ekosistemi, yashil moliya, yashil moliyaviy texnologiyalar, barqaror rivojlanish, kraud-texnologiyalar, kraudfunding..

Abstract: the article is devoted to the actively developing and at the same time little-studied phenomenon of the modern financial system called “green financial technologies”. The purpose of the article is to discuss and substantiate the possibilities of green financial technologies as a component of the green finance ecosystem, including the consideration of investment features in the field of financing projects aimed at sustainable development.

Key words: digital banking ecosystem, green finance, green financial technologies, sustainable development, crowd technologies, crowdfunding.

Аннотация: статья посвящена активно развивающемуся и в то же время малоизученному явлению современной финансовой системы под названием «зеленые финансовые технологии». Цель статьи - обсуждение и обоснование возможностей зеленых финансовых технологий как компонента экосистемы зеленых финансов, в том числе рассмотрение особенностей инвестирования в сфере финансирования проектов, направленных на устойчивое развитие.

Ключевые слова: экосистема цифрового банкинга, зеленые финансы, зеленые финансовые технологии, устойчивое развитие, крауд-технологии, краудфандинг.

KIRISH

Jahondagi raqamli iqtisodiyotga o‘tish sharoitida globalizatsiya jarayonini asosiy jadallashtiruvchi omillardan biri bu rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tomonidan o‘z texnologik bazalarini yangilagan holda iqtisodiyotda ishlab chiqarish samaradorligini va raqobatbardoshligini oshirish bilan bir qatorda insonlar hayot sifatini va yashash sharoitlarini yaxshilashga erishishlari lozim. Bu maqsadga erishishda mamlakatlar iqtisodiy rivojlanishning “yashil” iqtisodiyot modelini tanlayaptilar, chunki aynan mazkur model tamoyillari iqtisodiy o‘tish bilan birgalikda tabiiy boyliklardan samarali va ratsional foydalanish, atrof-muhitga va ekologik muvozanatga salbiy ta’sir ko‘rsatmaydigan sanoat va ishlab chiqarishga urg‘u beriladi. Ammo “yashil” iqtisodiyotga o‘tish katta hajmdagi resurslarni, xususan, moliyaviy resurslarni ham talab etadi.

Mazkur model O‘zbekiston uchun ham aktual bo‘lib, uni keng joriy etish maqsadida “2019–2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi” qabul qilindi¹. Mazkur strategiyaga ko‘ra banklar tomonidan “Yashil iqtisodiyot”ga investitsiyalar kiritishni rag‘batlantirishga alohida e’tibor qartilgan.

Bugungi raqamli iqtisodiyotga o‘tish sharoitida hukumat yetakchiligidagi bank tizimi transformatsiyasi amalga oshirilmoqda. Bunda mijozlarga sifatli, arzon va tezkor bank xizmatlari taklif qilish uchun keng moliyaviy texnologiyalardan foydalanilib kelinmoqda. Xususan, milliy banklar tomonidan moliyaviy texnologiyalar bilan takomillashtirilgan “yashil” kreditlash tizimlari joriy etilmoqda.

Maqola adbiyotlar sharhi, tahlil va natijalar muhokamasi, xulosa va takliflar hamda adabiyotlar sharhidan iborat

1 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.10.2019-yildagi “2019–2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” PQ-4477-sonli qarori

ADABIYOTLAR SHARHI

O'tgan asrlarda ko'p mamalakatlar, odatda, "yashil" iqtisodiyot tamoyillariga amal qilgan holda iqtisodiy o'sishga erishish juda murakkab deb hisoblashar edi².

Iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkiloti tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, yashil iqtisodiyot tamoyillariga asosan iqtisodiy jarayonlarning yo'lga qo'yilishi ekologik holatni yaxshilash bilan birga, moddiy boyliklardan samarali foydalanish orqali iqtisodiy samarani oshirishga imkon beradi³.

Rivojlanayotgan mamlakatlar, shuningdek, tez rivojlanayotgan shaharlarda suv va sanitariya loyihalarini moliyalashtirishga muhtoj, kam ta'minlangan yirik mamlakatlar sog'liqni saqlash va ta'lim tizimini kengaytirishlari kerak⁴.

Dunyo qayta tiklanuvchi energiya tizimlari, ekologik transport texnologiyalari, iqlim o'zgarishini bartaraf etish bo'yicha tadqiqotlar olib borish, chiqindilarni kamaytirish, shuningdek, muhtojlik va tengsizlikka barham berishi dastur va boshqaruv strategiyasini ishlab chiqishga katta sarmoyalarni jalb qilishga yuqori ehtiyoji mavjud. Bu kabi loyihalar nafaqat tashkiliy shakliga ko'ra farqlarga ega, balki sarmoyalarni jalb qilish uchun qo'llanilayotgan moliyaviy instrumentlarga xos bo'lgan risklarni ham samarali boshqarishi talab etiladi⁵.

Moliyaviy barqarorlashtirish kengashi tomonidan olib borilgan tadqiqotlar esa, moliyaviy texnologiyalarini kiritish orqali yaratilgan moliyaviy innovatsiyalar nafaqat kompaniyalar biznes modellariga, balki moliya institutlari va moliya bozorlariga juda sezilarli ta'siri mavjudligini ko'rsatmoqda⁶.

So'nggi yillarda yashil iqtisodiyot va yashil investitsiya loyihalarini yetarli darajada moliyalashtirmaslik muammolari va sabablarini aniqlash bo'yicha turli tadqiqotlar o'tkazildi. Tadqiqot ma'lumotlarida asosiy to'siqlardan biri yashil loyihalarning investitsion jozibadorligining yo'qligi bo'lib, bu yuqori xavflar, texnologiyalarning yangiligi, loyihani amalga oshirishning uzoq muddatlari bilan bog'liq. Hadas-Dyduch M., Puszer B. va boshq. kapitalni safarbar qilish, yashil moliya bozorini rivojlantirish, investorlarning talabi, obro'li imtiyozlar kabi yashil obligatsiyalar chiqarilishini kengaytirish uchun eng muhim imtiyozlarni belgilaydi⁷.

Ko'pgina tadqiqotlar davlatning yashil iqtisodiyot va yashil moliya rivojlanishidagi muhim va muhim rolini ta'kidlaydi. Shunday qilib, yashil moliyani davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tajribasini o'rganish, banklarning yashil loyihalarni moliyalashtirish uchun kapital jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirish natijalari Chjan M. va boshq. (2022)⁸.

Quyida "yashil iqtisodiyot"ni moliyalashtirishda qo'llaniladigan ayrim moliya texnologiyalari turlarini ko'rib chiqamiz.

Ulardan eng keng tarqalgan turlaridan biri bu kraud-texnologiyalardir (Crowd – ingliz tilidan "omma" deya tarjima qilinadi).

Kraud-texnologiyalarning bazaviy texnologiyasi kraudsorsing (crowdsourcing) bo'lib, ochiq va juda tez hajman o'sib boruvchi internet foydalanuvchilar guruhi tomonidan alohida shaxs yoki tashkilotlarga tovar, xizmat, g'oya va moliyaviy mablag'lar yetkazish usulidir⁹.

Kraudfunding platformalari – qadriyatlarni targ'ib qilish geografiyasini rivojlantirish uchun instrumentlarni taqdim etuvchi virtual platformalardir¹⁰.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Barqaror rivojlanish yo'lidagi ilk tizimli qadam 2014–2015-yillarda "BMTning atrof-muhit dasturi" ("United Nations Environment Programme" – UNEP) tashabbusi bilan kapitalni yashil iqtisodiyotga jalb qilish maqsadida moliya tizimining barqarorligini o'rganish bo'ldi¹¹.

2 Gro Hariem Brundtland (Chairman) World Commission on environment and development Environmental Policy and Law/Volume 14, Issue 1, March 1985, Pages 26–30

3 OECD, 2009. Declaration on Green Growth. OECD Meeting of the Council. Ou, J.J.-R., 2012. Construction of green competitiveness analysis index: a case study of export procession zone. Int. J. Electron. Bus. Manag. 10, 140–148.

4 Sachs J.D., Thye W.W., Yoshino N., Taghizadeh-Hesary F. (2019) Why Is Green Finance Important? ADBI Working Paper. Tokyo, Asian Development Bank Institute. 917 p. URL: <https://www.adb.org/publications/why-green-finance-important> (data obraşeniya: 07.12.2019)

5 Pishchulov G.V., Richter K.K., Pakhomova N.V., Tsenzharik M.K. (2018) A circular economy perspective on sustainable supply chain management: an updated survey. St Petersburg University Journal of Economic Studies, vol. 34, iss. 2, pp. 267–297. <https://doi.org/10.21638/11701/spbu05.2018.204>

6 FSB, 2016. Describing the Landscape and a Framework for Analysis. Research Report. March.

7 Hadas-Dyduch M., Puszer B., Czech M., Cichy J. Green Bonds as an Instrument for Financing Ecological Investment in the V4 Countries. // Sustainability (Switzerland). – Vol. 14. – Is. 19. – <http://doi.org/10.3390/su141912188> (data obraşeniya: 14.02.23)

8 Zhang M., Zhang C., Li F., Liu Z. Green Finance as an Institutional Mechanism to Direct the Belt and Road Initiative towards Sustainability: The Case of China. // Sustainability (Switzerland). – Vol. 14. – Is. 10. – <http://doi.org/10.3390/su14106164> (data obraşeniya: 14.02.23)

9 Schenk E., Guittard C. (2009) Crowdsourcing What can be Outsourced to the Crowd and Why. URL: https://www.researchgate.net/publication/40270166_Crowdsourcing_What_can_be_Outsourced_to_the_Crowd_and_Why

10 Agrawal A., Catalini C., Goldfarb A. (2011) The Geography of Crowdfunding. National Bureau of Economic Research. Cambridge, MA, USA. URL: <https://www.nber.org/papers/w16820>.

11 The financial system we need / UNEP, 2015. URL: https://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2015/11/The_Financial_System_We_Need_EN.pdf (data obraşeniya: 18.11.2019).

Ammo Global “yashil” rivojlanish indeksi (GYaRI) ma’lumotlari shuni ko’rsatmoqdaki, bugungi kungacha O’zbekistonda “yashil” iqtisodiyot yaratish yo’lida amalga oshirilgan chora-tadbirlar yetarlicha hali samara bermagan¹².

1-jadval: Global “yashil” rivojlanish indeksi va YaIM o’sish ko’rsatkichlari taqqoslama tahlili¹³

Mamlakat nomi	GGI 2022-yil uchun	2022-yil uchun renking	YaIM o’sishi
Shvetsiya	0,888	1	5,1
Norvegiya	0,863	2	3,9
Daniya	0,829	3	4,9
Shveytsariya	0,825	4	4,2
Fransiya	0,792	5	6,8
Qozog’iston	0,444	111	4,3
Qirg’iziston	0,427	121	3,6
Tojikiston	0,402	130	9,2
O’zbekiston	0,300	156	7,4
Turkmaniston	0,264	159	–

1-jadval ma’lumotlari shuni ko’rsatmoqdaki, mazkur GYaRI bo’yicha aynan rivojlangan mamlakatlar yetakchilik qilmoqda. Ammo bu borada ham muzokaralar mavjud. Ya’ni ularning iqtisodiy rivojlanishi va bu yashil iqtisodiyot joriy qilinishining sababimi yoki oqibati. Shuningdek mazkur jadvalda Markaziy Osiyo mamlakatlari GYaRI darajasi va Jahon banki tomonidan taqdim etilgan 2021-yil yakuni bo’yicha YaIM yillik o’sish darajasi ko’rsatkichlari keltirilgan. Ushbu ko’rsatkichlar albatta bir qarashda YaIM o’sish darajasi va yashil iqtisodiyot darajasi o’rtasidagi bog’liqlikni inkor qilmoqda. Bunda eng asosiysi, O’zbekiston mazkur indeks hisoblanadigan 160 ta mamlakat ichida (Markaziy Osiyo mamlakatlari ichida Qozog’iston, Qirg’iziston va Tojikistondan keyingi o’rinda) 156-o’rinni egallayotlanligi achinarli hol.

Shu sababdan ham bu sohaga alohida e’tibor berilishi va moliyalashtirish darajasini oshirib borilishini talab etadi.

Shuningdek, COVID-19 pandemiyasi onlayn kraudfanding platformalarining yuqori ahamiyatini ko’rsatdi, uning qulayligi va qamrovi tufayli COVID-19 ga qarshi kurashda tashkiliy va tibbiy yordamni hamda ilmiy tadqiqotlarni moliyalashtirishga yordam beradigan kuchli vositaga aylandi.

Masalan, faqat GoFundMe.com platformasida 2020-yil 3–20-mart orqig’ida COVID-19 ning turli oqibatlariga qarshi kurashish uchun 1,5 mlrd AQSh doll. Miqdorida 1579 ta ommaviy yig’imlar yig’ish kampaniyalari tashkillashtirildi¹⁴. Kraudfanding, boshqa tarmoqlar singari, odatda pandemiyaning investitsiyalarga, investitsiyalar oqimiga va joriy loyihalarni amalga oshirishga salbiy ta’sirini boshdan kechirdi, kraudfanding platformalari, ijtimoiy tarmoqlar bilan bir qatorda, mahalliy va global darajadagi ijtimoiy ahamiyatga ega vazifalarni hal qilishda jamoatchilikning taqsimlangan ishtiroki uchun yagona xavfsiz format bo’lib qoldi.

2-jadval: Jahonning eng yirik 3ta kraudfanding maydonlari bo’yicha ma’lumotlar¹⁵

Maydon nomi	Asosiy xususiyatlari	Faoliyat hajmi
Kickstarter	Loyihalar turi: har qanday; Platforma komissiyasi: to’plangan mablag’larning 5% i; Asosiy modellari: mukofotlash (reward-based); Yaratilgan manzil: Brooklyn, New York (AQSh)	2009-yildan beri 150 mingdan ortiq loyihalar muvaffaqiyatli moliyalashtirildi, 15 mln. kishi ishtirokida 3,9 mlrd. AQSh doll. yig’ildi
Indiegogo	Loyihalar turi: har qanday; Platforma komissiyasi: to’plangan mablag’larning 5% i; Asosiy modellari: mukofotlash (reward-based); Yaratilgan manzil: San Francisco, California (AQSh)	2008-yildan beri 800 mingdan ortiq loyihalar muvaffaqiyatli moliyalashtirildi, 235 ta mamlakatdan 3 mln. kishi ishtirok etdi
GoFundMe	Loyihalar turi: har qanday; Platforma komissiyasi: to’plangan mablag’larning 5% i; Asosiy modellari: xayriya (donation-based); Yaratilgan manzil: Redwood, California (AQSh)	2010-yildan beri 5 mlrd. AQSh doll. Turli loyihalar uchun jalb qildi. Har oyda 140 mln. AQSh doll.dan yuqori mablag’larni jalb qiladi.

12 Dual Citizen LLC, a private U.S.-based consultancy New 2022 The Global Green Economy Index (GGEI) Results <https://dualcitizen-inc.com>

13 Jahon banki va Dual Citizen LLC tomonidan taqdim etilgan ma’lumotlar asosida muallif tomonidan ishlab chiqildi.

14 Rajwa P., Hopen P., Mu L., Paradysz A., Wojnarowicz J., Gross C.P., Leapman M. S. (2020) Online Crowdfunding Response to Coronavirus Disease 2019. Journal of General Internal Medicine, vol. 1–3. <https://doi.org/10.1007/s11606-020-05896-x>

15 Jadval TechNavio Blog, CloudWays Blog manbalari ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

1-jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatmoqdaki, dunyoning eng yirik Kickstarter, Indiegogo, GoFundMe kraudfunding platformalari asrimizning birinchi o'n yiligi ohirida ommalashishni boshlagan bo'lib, unda loyihalarning har qanday turlari uchun mablag' jalb qilish bilan shug'ullanadi. Mazkur mablag'lar internet tarmoqdari orqali dunyoning barcha mamlakatlari namoyandalari ishtirokida amalga oshirilishi mumkin.

Fikrimizcha, turli maqsadlar uchun mablag' jalb qilishning xilma-xilligi, investorlarning keng doirasi uchun jozibali sharoitlarni yaratishda moslashuvchanlik, shuningdek, turli xil huquqiy tizimlarda ishlaydigan kraudfunding platformalarining moslashuvchan va taqsimlangan (markazlashtirilgan) mexanizmlari – bu asosiy evolyutsion afzalliklar. Ekotizim yondashuvini moliyalashtirish va amalga oshirish doirasida kraudfundingning potensial qo'llanilishini belgilaydi

Ular amalga oshirgan loyihalar qatoriga “Yashil” kraudfunding loyihalari ham kiradi.

3-jadval: “Yashil” kraudfundingning imkoniyat va cheklovlar

“Yashil” kraudfundingning mavjud muammolarni yechish imkoniyati	“Yashil” kraudfundingdagi cheklovlar
- rivojlanishni moliyalashtirish-ning barcha manbalari o'rtasidagi munosabatlarni, shuningdek, kraudfunding an'anaviy vositalar uchun mavjud bo'lmagan joylarni egallashi (masalan, ijtimoiy tarmoq bilan birlashtirilishi va muammolarni hal qilishda mahalliy jamoalarni jalb qilishi mumkin) orqali barqaror moliyalashtirish maqsadlarining bir-birini to'ldirishini kuchaytirish; - yashil kraudfundingni maxsus soliq tartibga solishni amalga oshirishda, shuningdek kraudfunding platformalari orqali tranzaksion xarajatlarni qayta taqsimlash va kamaytirishda jalb qilingan kapital qiymatini muntazam ravishda pasaytirish; - investitsiyalarning ijtimoiy, ekologik va axloqiy tarkibiy qismlarini hisobga olgan holda dunyoqarashning tarmoq tarqalishi tufayli qadriyatlarga asoslangan mas'uliyatli investitsiya va investitsiyalarga o'tishni tezlashtirish.	- sayt va loyihani joylashtirish yurisdiksiyasi bilan bog'liq valyuta va huquqiy moliyalashtirish cheklovlariga bog'liqlik; - kraudfunding maydonchasiga qarab moliyalashtirish maqsadlariga cheklovlar va cheklovlarning kuchli tarqalishi; - infratuzilma loyihalari va Davlat-xususiy sheriklik/Xalqaro xususiy huquq asosidagi loyihalarni kraudfunding bilan moliyalashtirish mexanizmlarining ishlab chiqilmaganligi; - kraudfunding maydonlarida yashil kraudfunding sohasidagi yekspertlar hamjamiyatining zaif vakili; - nazariy konsepsiyani ishlab chiqmaslik, milliy moliyaviy tizimlarga yashil kraudfundingni samarali amalga oshirish masalalariga tadqiqot va tartibga solishning yetarli yemasligi.

3-jadvalda “yashil” kraudfundingni qo'llash orqali olinadigan imkoniyatlar va uni amalga oshirishdagi bir qator cheklovlar bo'yicha ma'lumot keltirilgan. Bunda imkoniyat sifatida rivojlanishni moliyalashtirishning barcha manbalari o'rtasidagi munosabatlarni, shuningdek, kraudfunding an'anaviy vositalar uchun mavjud bo'lmagan joylarni egallashi orqali barqaror moliyalashtirish maqsadlarining bir-birini to'ldirishini kuchaytirish, “yashil” kraudfundingni maxsus soliq tartibga solishni amalga oshirishda, shuningdek kraudfunding platformalari orqali tranzaksion xarajatlarni qayta taqsimlash va kamaytirishda jalb qilingan kapital qiymatini muntazam ravishda pasaytirishni alohida qayd etish lozim.

Shu bilan birga, sayt va loyihani joylashtirish yurisdiksiyasi bilan bog'liq valyuta va huquqiy moliyalashtirish cheklovlariga bog'liqlik, kraudfunding maydonchasiga qarab moliyalashtirish maqsadlariga cheklovlar va cheklovlarning kuchli tarqalishi kabi to'siqlar mazkur moliyalashtirish modelining samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR.

Mazkur tadqiqot doirasida bir qator xulosalar olindi. Jumladan:

- global “yashil” rivojlanish indeksi (GYaRI) ma'lumotlari shuni ko'rsatmoqdaki, bugungi kungacha O'zbekistonda “yashil” iqtisodiyot yaratish yo'lida amalga oshirilgan chora-tadbirlar yetarlicha hali samara bermagan. O'zbekiston mazkur indeks hisoblanadigan 160 ta mamlakat ichida (Markaziy Osiyo mamlakatlari ichida Qozog'iston, Qirg'iziston va Tojikistondan keyingi o'rinda) 156-o'rinni egallayotganligi achenarli hol.
- COVID19 pandemiyasi onlayn kraudfunding platformalarining yuqori ahamiyatini ko'rsatdi, uning qulayligi va qamrovi tufayli COVID19ga qarshi kurashda tashkiliy va tibbiy yordamni hamda ilmiy tadqiqotlarni moliyalashtirishga yordam beradigan kuchli vositaga aylandi.
- dunyoning eng yirik Kickstarter, Indiegogo, GoFundMe kraudfunding platformalari asrimizning birinchi o'n yiligi ohirida ommalashishni boshlagan bo'lib, unda loyihalarning har qanday turlari uchun mablag' jalb qilish bilan shug'ullanadi. Mazkur mablag'lar internet tarmoqdari orqali dunyoning barcha mamlakatlari namoyandalari ishtirokida amalga oshirilishi mumkin.
- “yashil” kraudfundingni qo'llash orqali olinadigan imkoniyatlar va uni amalga oshirishdagi bir qator cheklovlar bo'yicha ma'lumot keltirilgan. Bunda imkoniyat sifatida rivojlanishni moliyalashtirishning barcha

manbalari o'rtasidagi munosabatlarni, shuningdek, kraudfanding an'anaviy vositalar uchun mavjud bo'lmagan joylarni egallashi orqali barqaror moliyalashtirish maqsadlarining bir-birini to'ldirishini kuchaytirish, "yashil" kraudfandingni maxsus soliq tartibga solishni amalga oshirishda, shuningdek kraudfanding platformalari orqali tranzaksiya xarajatlarni qayta taqsimlash va kamaytirishda jalb qilingan kapital qiymatini muntazam ravishda pasaytirishni alohida qayd etish lozim.

- sayt va loyihani joylashtirish yurisdiksiyasi bilan bog'liq valyuta va huquqiy moliyalashtirish cheklovlariga bog'liqlik, kraudfanding maydonchasiga qarab moliyalashtirish maqsadlariga cheklovlar va cheklovlarning kuchli tarqalishi kabi to'siqlar mazkur moliyalashtirish modelining samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Shu bilan birga O'zbekiston moliya-kredit institutlarining qiziqishini oshirish va "yashil" iqtisodiyotga investorlarni jalb qilish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

- "yashil" loyihalar va ekologik toza faoliyatni moliyalashtirishni rag'batlantiruvchi infratuzilma va tartibga solish muhitini shakllantirish;
- Agrobank negizida yashil bank yaratish. Ijobiy tajriba sifatida biz Yevropa Ittifoqining iqlim banki bo'lgan va Yevropada ham, chet yelda ham "yashil bitim" maqsadlarini ilgari surish bilan shug'ullanadigan Yevropa investitsiya banki (EIB) faoliyatini olib borishimiz mumkin. 2021-yildan boshlab barcha YelB operatsiyalari Parij iqlim shartnomasi qoidalariga mos keladi;
- strategik obligatsiyalar chiqarish – yashil moliya bozorining likvidligini ta'minlash va institutsional investorlarning mablag'larini jalb qilish uchun davlat yashil obligatsiyalarini chiqarish;
- "yashil" iqtisodiyotni moliyalashtirish bilan bog'liq ETF va investitsiya fondlarini yaratish. Bunday mablag'lar investitsiyalarni tanlashda ularning maqsadlari va strategiyalariga mos keladigan ekologik, ijtimoiy va boshqaruv omillarining keng doirasini hisobga olishi mumkin.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.10.2019-yildagi "2019–2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" PQ-4477-sonli qarori.
2. Agrawal A., Catalini C., Goldfarb A. (2011) The Geography of Crowdfunding. National Bureau of Economic Research. Cambridge, MA, USA. URL: <https://www.nber.org/papers/w16820>.
3. Cohen Andrew J., Brody Hartley, Patino German, Ndoeye Medina, Liaw Aron, Butler Christi, Breyer Benjamin N. Use of an Online Crowdfunding Platform for Unmet Financial Obligations in Cancer Care / JAMA Internal Medicine. September 9, 2019. URL: <https://jamanetwork.com/journals/jamainternalmedicine/article-abstract/2749759>
4. Dual Citizen LLC, a private U.S.-based consultancy New 2022 The Global Green Economy Index (GGEI) Results <https://dualcitizeninc.com>
5. FSB, 2016. Describing the Landscape and a Framework for Analysis. Research Report. March.
6. Gro Harlem Brundtland (Chairman) World Commission on environment and development Environmental Policy and Law/Volume 14, Issue 1, March 1985, Pages 26-30
7. Hadas-Dyduch M., Puszer B., Czech M., Cichy J. Green Bonds as an Instrument for Financing Ecological Investment in the V4 Countries. // Sustainability (Switzerland). – Vol. 14. – Is. 19. – <http://doi.org/10.3390/su141912188>
8. OECD, 2009. Declaration on Green Growth. OECD Meeting of the Council. Ou, J.J.-R., 2012. Construction of green competitiveness analysis index: a case study of export procession zone. Int. J. Electron. Bus. Manag. 10, 140–148.
9. Pishchulov G.V., Richter K.K., Pakhomova N.V., Tsenzharik M.K. (2018) A circular economy perspective on sustainable supply chain management: an updated survey. St Petersburg University Journal of Economic Studies, vol. 34, iss. 2, pp. 267–297. <https://doi.org/10.21638/11701/spbu05.2018.204>
10. Rajwa P., Hopen P., Mu L., Paradysz A., Wojnarowicz J., Gross C.P., Leapman M. S. (2020) Online Crowdfunding Response to Coronavirus Disease 2019. Journal of General Internal Medicine, vol. 1–3. <https://doi.org/10.1007/s11606-020-05896-x>
11. Sachs J.D., Thye W.W., Yoshino N., Taghizadeh-Hesary F. (2019) Why Is Green Finance Important? ADBI Working Paper. Tokyo, Asian Development Bank Institute. 917 p. URL: <https://www.adb.org/publications/why-green-finance-important>
12. Schenk E., Guittard C. (2009) Crowdsourcing What can be Outsourced to the Crowd and Why. URL: https://www.researchgate.net/publication/40270166_Crowdsourcing_What_can_be_Outsourced_to_the_Crowd_and_Why
13. The financial system we need / UNEP, 2015. URL: https://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2015/11/The_Financial_System_We_Need_EN.pdf (data obrazeniya: 18.11.2019).
14. Zhang M., Zhang C., Li F., Liu Z. Green Finance as an Institutional Mechanism to Direct the Belt and Road Initiative towards Sustainability: The Case of China. // Sustainability (Switzerland). – Vol. 14. – Is. 10. – <http://doi.org/10.3390/su14106164>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

«Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.